

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2005 m. spalio 20 d.¹

I — Įvadas

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą prašoma išaiškinti, ar priežiūros pašalpos pagal Zalcburgo žemės (Austrija) įstatymą dėl priežiūros pašalpos (toliau – SPGG) mokėjimas sietinas su gavėjo gyvenamosios vietos valstybės teritorijoje sąlyga. Konkrečiu atveju kalbama apie atitinkamas sunkią negalią turinčios pasienio darbuotojo, kuris kartu su savo šeima gyvena Vokietijoje, o dirba Austrijoje, dukters teises.

2. Žemės priežiūros pašalpa skiriama asmenims, kuriems reikalinga slauga ir kurie pagal Austrijos federalinį įstatymą dėl priežiūros pašalpos (*Bundespflegegeldgesetz*) neturi teisės į šią pašalpą. Teisingumo Teismas sprendime *Jauch*² nustatė, kad federalinė priežiūros pašalpa yra socialinės apsaugos ligos išmoka ir jos skyrimas pagal Regla-

mentą Nr. 1408/71³ negali būti siejamas su gyvenamosios vietos sąlyga. Dėl kai kurių Žemės priežiūros pašalpos finansavimo ir jos gavėjų kategorijos skirtumų ši pašalpa – skirtingai negu federalinė priežiūros pašalpa – galėtų būti kvalifikuojama kaip speciali neįmokinė išmoka, kuri dėl savo panašumo į socialinę paramą būtų mokama tik asmenims, gyvenantiems tos valstybės teritorijoje.

3. Be to, šis prašymas kelia klausimą, ar priežiūros pašalpa yra socialinė lengvata Reglamento Nr. 1612/68 prasme⁴, į kurią darbuotojo migranto šeimos narys turi teisę net ir tada, jei negyvena darbuotojo migranto darbo vietos šalyje.

3 — 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimoms nariams, judantiems Bendrijoje (OL L 149, p. 2), iš dalies pakeistas ir atnaujintas 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, p. 1). Jei vėlesni pakeitimai svarbūs, jie nurodomi pateikiant atitinkamą nuostatą.

4 — 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje (OL L 257, p. 2) 1992 m. liepos 27 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2434/92 (OL L 245, p. 1) redakcija.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2001 m. kovo 8 d. Sprendimas *Jauch* (C-215/99, Rink. p. I-1901).

4. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar gyvenamosios vietos sąlyga išmokai gauti neprieštarauja Sąjungos pilietybės principams.

7. Todėl 2000 m. gruodžio 7 d. Zalcburgo žemei buvo įteiktas prašymas dėl priežiūros pašalpos skyrimo Silvia Hosse. Ši pašalpa turėjo papildyti išmokas natūra, kurias ji, kaip tėvo šeimos narys, gavo iš kompetentingos Austrijos ligonių kasos. Tačiau Žemė atmetė šį prašymą motyvuodama tuo, kad, norint skirti šią pašalpą, asmens, kuriam reikalinga slauga, pagrindinė gyvenamoji vieta turi būti Zalcburgo žemėje.

II — Bylos aplinkybės ir procesas

5. Vokietijos pilietis S. Hosse dirba mokytoju Zalcburgo žemėje. Austrijoje jis yra apdraustas sveikatos draudimu ir moka mokesčius bei socialinio draudimo įmokas. Jis su savo sutuoktine ir sunkią negalią turinčią dukterimi Silvia Hosse, gimusia 1997 m., gyvena Vokietijoje netoli Austrijos sienos.

8. Pirmosios instancijos teismas ieškinį dėl šio sprendimo atmetė. Apeliacinis teismas patenkino S. Hosse ieškinį, motyvuodamas minėtu sprendimu *Jauch*. Kasacinį skundą dėl apeliacinio teismo sprendimo nagrinėjęs *Oberster Gerichtshof* 2003 m. gegužės 27 d. Nutartimi nusprendė pagal EB 234 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

6. Silvia Hosse motina anksčiau dirbo apmokamą darbą Vokietijoje ir todėl iki vaiko priežiūros atostogų pabaigos 2000 m. rugsėjo mėn. buvo apdrausta Vokietijos slaugos draudimu. Jos duktė, kaip šeimos narys, gavo Vokietijos priežiūros pašalpą. Tačiau pasibaigus vaiko priežiūros atostogoms šios išmokos pinigais mokėjimas buvo nutrauktas, nes motina dirbti nepradėjo.

„1. Ar 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, 4 straipsnio 2 dalis, Reglamento (EEB) Nr. 1247/92 redakcija, kartu su II priedo III skirsniu turi būti aiškinami taip, kad priežiūros pašalpa, skirta remiantis Zalcburgo žemės įstatymu dėl priežiūros pašalpos (*Salzburger Pflegegeldgesetz*) pagal darbo sutartį

Zalcburgo žemėje dirbančio darbuotojo šeimos nariui, kuris su savo šeima gyvena Vokietijos Federacinėje Respublikoje, kaip speciali neįmokinė išmoka nepatenka į šio reglamento taikymo sritį?

darbuotojų judėjimo Bendrijoje 7 straipsnio 2 dalies prasme, skyrimui gali būti taikoma sąlyga, kad jos gavėjo pagrindinė gyvenamoji vieta būtų Zalcburgo žemėje?

2. Neigiamai atsakius į pirmąjį klausimą:

4. Teigiamai atsakius į trečiąjį klausimą:

Ar pagal darbo sutartį Zalcburgo žemėje dirbančio darbuotojo šeimos narys, gyvenantis su savo šeima Vokietijos Federacinėje Respublikoje, nepaisant to, kad jo pagrindinė gyvenamoji vieta yra Vokietijos Federacinėje Respublikoje, gali reikalauti priežiūros pašalpos pagal SPGG, kaip ligos išmokos pinigais, numatytos Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnyje ir III antraštinės dalies pirmo skyriaus kitų skirsnių atitinkamose nuostatose, jeigu jis atitinka kitas pašalpos skyrimo sąlygas?

Ar tai, kad Sąjungos piliečiai, dirbantys Zalcburgo žemės pasienyje, tačiau kurių pagrindinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, neturi teisės į socialinę lengvatą Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalies prasme, pavyzdžiui, teisės į priežiūros pašalpą pagal SPGG, atitinka Bendrijos teisę, būtent Sąjungos pilietybės ir nediskriminavimo principus EB 12 ir 17 straipsnių prasme?

3. Teigiamai atsakius į pirmąjį klausimą:

Ar išmokos, pavyzdžiui, SPGG numatytos priežiūros pašalpos, kaip socialinės lengvatos 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo

Atsakius neigiamai: ar Sąjungos pilietybė leidžia ir tokio pasienio darbuotojo išlaikomiems šeimos nariams, kurių pagrindinė gyvenamoji vieta taip pat yra kitoje valstybėje narėje, gauti Zalcburgo žemės priežiūros pašalpą pagal SPGG?

9. Teisingumo Teismui savo pastabas pateikė Zalcburgo žemė, Nyderlandų, Austrijos, Portugalijos ir Suomijos vyriausybės, taip pat Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Europos Bendrijų Komisija.

11. Reglamento Nr. 1408/71 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiame reglamente:

III — Teisinis pagrindas

<...>

A — Bendrijos teisė

10. Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

b) pasienio darbuotojas reiškia bet kurį pagal darbo sutartį dirbantį asmenį ar savarankiškai dirbantį asmenį, kuris dirba vienos valstybės narės teritorijoje ir gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, į kurią paprastai grįžta kasdien arba bent kartą per savaitę; <...>“

„1. Darbuotojui, jei jis yra valstybės narės pilietis, turi būti sudarytos tos pačios įdarbinimo ir darbo sąlygos kaip ir piliečiui tos valstybės narės, kurioje jis dirba, nepaisant jo pilietybės, ypač nustatant atlyginimą ir atleidžiant iš darbo, o nedarbo atveju – grąžinant arba vėl priimant į darbą.

12. Reglamento Nr. 1408/71⁵ 2 straipsnio, nustatančio asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims arba savarankiškai dirbantiems asmenims ar studentams, kuriems taikomi ar buvo taikomi vienos ar

2. Jis naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis kaip ir vietiniai darbuotojai.“

5 — 1999 m. vasario 8 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 307/1999 redakcija (OL L 38, p. 1).

daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai <...> taip pat jų šeimos nariams ir jų išlaikytiniams.“

- b) invalidumo išmokas, įskaitant tas, kurios skirtos darbingumui išsaugoti ar atgauti;

<...>

13. Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsnio 1 dalyje „Vienodų sąlygų taikymas“ numatyta:

„Laikantis šio reglamento specialių nuostatų, vienos iš valstybių narių teritorijoje gyvenantiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios prievolės ir jie naudojami tomis pačiomis išmokomis kaip ir valstybės piliečiai.“

2. Šis reglamentas taip pat taikomas visoms bendrosioms ir specialiosioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios, ar nesusijusios su įmokų mokėjimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko atsakomybe mokant 1 dalyje nurodytas išmokas.

14. Reglamento 1408/71 4 straipsnyje „Taikymo sritys“ nustatyta:

2a. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms, kurios mokamos pagal teisės aktus ar sistemas, kitas nei tos, kurios nurodytos 1 punkte arba neįtrauktos pagal 4 punkto nuostatas, jeigu tokios išmokos yra numatytos:

„1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima socialinės apsaugos sritis:

- a) teikti papildomą, pakeičiantį ar pagalbinį draudimą nuo rizikos, kurią apima 1 dalies nuo a iki h pastraipose nurodytos socialinės apsaugos sritys; arba

- a) ligos ir motinystės išmokas;

- b) tik kaip speciali neįgaliųjų asmenų apsauga.

2b Šis reglamentas netaikomas valstybės narės teisės aktų nuostatomis dėl specialių neįmokinių išmokų, nurodytoms II priedo III skirsnyje, kurios galioja tik jos teritorijos daliai.

16. Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnyje numatytos ligos ir motinystės išmokos:

<...>

„1. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo, gyvenantis valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, įvykdęs kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas įgyti teisei gauti išmokas, <...> toje valstybėje, kurioje jis gyvena, gauna:

4. Šis reglamentas netaikomas socialinei <...> paramai.“

15. Dėl 4 straipsnio 2a dalyje nustatytų specialių neįmokinių išmokų Reglamento Nr. 1408/71 10a straipsnio 1 dalyje numatyta:

a) išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos sąskaita teikia gyvenamosios vietos įstaiga pagal tos įstaigos administruojamų teisės aktų nuostatas, tartum jis būtų joje apdraustas;

„Nepaisant 10 straipsnio ir III dalies nuostatų, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, 4 straipsnio 2a dalyje nurodytos specialios neįmokinės išmokos pinigais mokamos tik valstybės narės, kurioje jie gyvena, teritorijoje pagal tos valstybės teisės aktus su sąlyga, kad tokios išmokos yra išvardytos IIa priede. Tokias išmokas moka ir išlaidas padengia gyvenamosios vietos įstaiga.“

b) išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau kompetentingos įstaigos ir gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu tas išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktų nuostatas gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios įstaigos sąskaita.

2. 1 dalies nuostatos analogiškai taikomos šeimos nariams, gyvenantiems valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, jeigu jie neturi teisės į tokias išmokas pagal valstybės, kurios teritorijoje jie gyvena, teisės aktus.

„Šis straipsnis taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms, numatytoms pagal teisės aktus, kurie dėl savo taikymo asmenų atžvilgiu, savo tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ypatumų, būdingų ir socialinės apsaugos teisės aktams, nurodytiems 1 dalyje, ir socialinei paramai.

<...>“

„Specialios neįmokinės išmokos“ reiškia išmokas, kurios:

a) skirtos suteikti arba:

17. II priedo III skirsnio K⁶ punktas Austrijai numato, kad išmokos, skirtos pagal federalinių žemių (*Bundesländer*) teisės aktus invalidams ir asmenims, kuriems reikalinga priežiūra, yra specialios neįmokinės išmokos, kaip apibrėžta 4 straipsnio 2b dalyje, kurioms šis reglamentas netaikomas.

i) papildomą, pakeičiančią ar pagalbinę apsaugą nuo rizikų, kurias apima socialinės apsaugos sritys, nurodytos 1 dalyje, ir kurios garantuoja atitinkamiems asmenims minimalų pragyvenimo lygį užtikrinančias pajamas atsižvelgiant į ekonominę ir socialinę situaciją atitinkamoje valstybėje narėje;

18. Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalis 2005 m. gegužės 5 d.⁷ buvo pakeista taip:

arba

6 — Nuo 2004 m. gegužės 1 d. R punktas (Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų – II priedas: Stojimo akto 20 straipsnyje nurodytas sąrašas – 2. Laisvas asmenų judėjimas – A. Socialinė apsauga (OL L 236, p. 179 ir kt.).

7 — 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 647/2005, iš dalies keičiantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, ir Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 574/72, nustatantį Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 įgyvendinimo tvarką (OL L 117, p. 1).

ii) tik specifinę neįgaliųjų apsaugą, glaudžiai susijusią su šių asmenų socialine aplinka atitinkamoje valstybėje narėje;

ir

- b) finansuojamos išimtinai iš privalomo apmokestinimo įnašų, kuriais siekiama padengti bendrąsias viešąsias išlaidas, ir jų suteikimo sąlygos bei apskaičiavimo tvarka nėra priklausomos nuo kokios nors įmokos išmokų gavėjo atžvilgiu. Tačiau išmokos, kurios papildo įmokinės išmokas, vien dėl šios priežasties neturi būti laikomos įmokinėmis išmokomis; ir

asmenų, kuriems reikalinga slauga, apsauga federacijos mastu bus reglamentuojama bendrai, remiantis tais pačiais federaciniais tikslais ir principais.

2. Susitariančiosios šalys įsipareigoja pagal joms Konstitucijos suteiktas kompetencijos sritis sukurti visapusę slaugos išmokų pini-gais ir natūra sistemą.

- c) yra išvardytos Ila priede.“

<...>

B — *Nacionalinė teisė*

4. Esant analogiškoms sąlygoms užtikrinti, kad būtų suteikiama analogiška minimalaus dydžio išmoka.“

19. 1993 m. Austrijoje įsigaliojo nauja vi-sapusė ir federacijos mastu praktiškai bendra tvarka dėl slaugos apsaugos. Reformos pra-džia tapo Federacijos ir žemių susitarimas dėl bendrų priemonių asmenims, kuriems reika-linga slauga⁸. Susitarimo 1 straipsnyje (*Bun-desweite Pflegevorsorge*) numatyta:

20. Šio susitarimo pagrindu Federacija ir žemės, atsižvelgdamos į tai, kurios asmenų kategorijos patenka į jų kompetencijos sritis, atitinkamai priėmė įstatymus dėl priežiūros pašalpų, kurie užtikrina bendrą pagal porei-kio laipsnį kintančią pašalpą.

„1. Susitariančiosios šalys susitaria, kad, atsižvelgiant į Austrijos federacinę struktūrą,

21. Austrijos federalinis įstatymas dėl prie-žiūros pašalpos (*Bundespflegegeldgesetz*, to-liau – BPGG)⁹ taikomas tiems asmenims,

8 — BGBl. Nr. 866/1993.

9 — BGBl. Nr. 110/1993.

kurie pagal federalinės teisės aktus turi teisę gauti valstybės tarnautojų pensiją, pensiją arba panašias išmokas. Žemės įstatymai galioja asmenims, kurie pagal federalinės teisės aktus negauna valstybės tarnautojų pensijos, pensijos, taigi būtent apdraustųjų asmenų šeimos nariams, socialinės paramos gavėjams, profesinę veiklą vykdančioms neįgaliesiems asmenims bei žemių ir savivaldybių valstybės tarnautojams pensininkams.

- 2) jų pagrindinė gyvenamoji vieta yra Zalcburgo žemėje; ir
- 3) jie negauna jokios Austrijos federalinio įstatymo dėl priežiūros pašalpos (BPGG) 3 straipsnyje nustatytos išmokos ir jeigu jie neturi teisės į tokias išmokas.

22. Pagal Zalcburgo žemės įstatymo dėl priežiūros pašalpos (SPGG)¹⁰ 1 straipsnį, taip pat pagal BPGG 1 straipsnį priežiūros pašalpos tikslas – įmoka padengti fiksuotas dėl slaugos atsiradusias papildomas išlaidas, siekiant užtikrinti asmeniui, kuriam reikalinga slauga, būtiną priežiūrą ir pagalbą, taip pat suteikti galimybę gyventi savarankišką, pagal poreikius tikslingą gyvenimą. Teisė gauti federalinę ir žemės priežiūros pašalpą yra nustatyta įstatymu.

23. SPGG 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmenys, kuriems reikalinga slauga, turi teisę į priežiūros pašalpą, jeigu:

- 1) jie yra Austrijos piliečiai;

Pagal SPGG 3 straipsnio 4 dalies a punktą Europos Bendrijos valstybių narių piliečiai turi tokias pačias teises kaip ir vietos gyventojai. Pagal SPGG 3 straipsnio 6 dalies 1 punktą santuokoje gimusių mažamečių vaikų gyvenamoji vieta ta pati kaip ir jų tėvų.

24. SPGG 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad SPGG numatytų pareigų vykdytoja, kaip socialinės paramos vykdytoja, yra Žemė. Priežiūros pašalpos išlaidas, remdamosi Įstatymo dėl socialinės paramos (Sozialhilfegesetz) nuostatomis, kartu finansuoja Žemė ir savivaldybės.

25. Priežiūros pašalpos dydis priklauso nuo slaugos poreikio laipsnio, t. y. pirmiausia nuo slaugos laiko sąnaudų, išreikštų valandomis per mėnesį; pašalpos dydis gali svyruoti nuo 145,40 iki 1531,50 euro per mėnesį. Kaip turi

¹⁰ — LGBL Nr. 99/1993. Įstatymo tekstą galima rasti ir internete šiuo adresu: www.salzburg.gv.at/themen/gs/soziales_eins_tieg2/soziales_recht/recht_pflegegeldgesetz.htm (paskutinį kartą žiūrėta 2005 m. liepos 26 d.).

būti vertinamas slaugos poreikis, detaliai numatyta potvarkyje dėl slaugos kvalifikavimo. Jokios kitos asmens, kuriam reikalinga slauga, pajamos neturi įtakos priežiūros pašalpos dydžiui.

IV — Vertinimas

A — *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo – Dėl išmokos kvalifikavimo kaip specialios neįmokinės išmokos Reglamento Nr. 1408/71 prasme*

26. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kreipiasi dėl Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalies išaiškinimo ir klausia, ar Zalcburgo žemės priežiūros pašalpa nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį. Jei Reglamentas Nr. 1408/71 netaikytinas, Silvia Hosse taip pat negali remtis šio reglamento 19 straipsnio 1 dalies b punktu kartu su to paties straipsnio 2 dalimi. Pagal šias nuostatas kompetentinga įstaiga, taigi šiuo atveju Zalcburgo žemė, išmokas pinigais darbuotojo šeimos nariams turi mokėti jų gyvenamojoje vietoje.

1. Įtraukimo į Reglamento Nr. 1408/71 II priedo III skirsnį teisinė pasekmė

27. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalį jis netaikomas valstybės narės teisės aktų nuostatomis dėl specialių neįmokinių įmokų, nurodytoms II priedo III skirsnyje, kurios galioja tik tos valstybės narės teritorijos dalyje. II priedo III skirsnio K punkte dėl Austrijos yra numatytos išmokos, skiriamos pagal *Bundeslaender* teisės aktus invalidams ir asmenims, kuriems reikalinga priežiūra. Prie šių įmokų, be kita ko, priskiriama priežiūros pašalpa pagal Žemės įstatymus dėl priežiūros pašalpos.

28. Teisingumo Teismas savo sprendime *Jauch* aiškino, kad tam tikros išmokos paminėjimas priede – minėtos bylos atveju IIa priede – nėra pakankama sąlyga, kad išmoka būtų kvalifikuojama kaip speciali neįmokinė išmoka. Daug svarbesnės kvalifikuojant išmoką kaip specialią neįmokinę išmoką Reglamento 1408/71 4 straipsnio 2a dalies prasme yra dalykinės aplinkybės¹¹.

¹¹ — Sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 21 punktą). Dėl išmokos įtraukimo į Reglamento Nr. 1408/71 priedą teisinių pasekmių taip pat žr. detalią nagrinėjimą 2000 m. gruodžio 14 d. generalinio advokato S. Alber išvadoje, pateiktoje byloje *Jauch* (C-215/99, Rink. I-1901, 61 ir paskesni punktai.).

29. Savo sprendimą Teisingumo Teismas grindžia būtinybe Reglamentą Nr. 1408/71 aiškinti atsižvelgiant į EB sutarties nuostatas dėl laisvo darbuotojų judėjimo¹², ypač atsižvelgiant į EB 42 straipsnį – Reglamento Nr. 1408/71 teisinį pagrindą, – kurio tikslas užtikrinti kuo didesnę darbuotojų migrantų judėjimo laisvę. EB 39 ir kt. straipsnių tikslai nebūtų buvę pasiekti, jeigu naudodamiesi savo laisvo judėjimo teise darbuotojai prarastų teisę į socialinės apsaugos išmokas. Todėl Teisingumo Teismas daro išvadą, kad nuostatas, numatančias išimtis dėl socialinės apsaugos išmokų pervedimo, – faktinių aplinkybių metu buvo kalbama apie Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalį kartu su 10a straipsniu, – reikia aiškinti griežtai¹³.

sritį pagal 4 straipsnio 2b dalį, ji ne tik turi būti paminėta Reglamento II priedo III skirsnioje, bet ir atitikti visas toliau išdėstytas materialines sąlygas:

— išmoką numato teisės aktų nuostatos, kurios galioja tik tos valstybės narės teritorijos dalyje,

— išmokos skyrimas nesusijęs su įmokų mokėjimu,

— ji turi specialios išmokos pobūdį.

30. Šis aiškinimo principas *a fortiori* galioja tada, kai dėl leidžiančios nukrypti nuostatos – šiuo atveju Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalies – minėto reglamento išvis negalima taikyti¹⁴. Taigi, kad išmoka nepatektų į Reglamento taikymo

2. Išmoka, numatyta teisės aktais, galiojančiais atskiruose regionuose

¹² — Sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 20 punktas).

¹³ — Sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 21 punktas). Taip pat žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Skalka* (C-160/02, Rink. p. I-5613, 19 punktas).

¹⁴ — Tačiau Reglamento Nr. 1408/71 10a straipsnis, buvęs sprendimo *Jauch* dalyku, numato tik vieną išimtį dėl gyvenamosios vietos sąlygos panaikinimo, o kitur neriboja reglamento koordinuojamojo poveikio išmokoms, patenkančioms į jo taikymo sritį.

31. Ginčijamą priežiūros pašalpą numato SPGG, įstatymas, galiojantis tik Zalcburgo žemėje. Tačiau SPGG yra bendrosios slaugos išmoka reglamentuojančios sistemos, kuri

buvo sukurta priėmus bendrą Federacijos ir žemių susitarimą dėl bendrų priemonių asmenims, kuriems reikalinga slauga, dalis¹⁵. Todėl kyla abejonių, ar taikant Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalyje numatytą išimtį galima remtis formaliu kriterijumi, kad SPGG galioja tik Zalcburgo žemėje.

bės narės teritorijoje. Reglamentu nebuvo siekiama koordinuoti papildomų, tik regionuose galiojančių specialių neįmokinių išmokų, kurios papildo bendrąsias išmokas.

32. Nors Reglamento Nr. 1247/92 konstatuojamosiose dalyse, papildančiose Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnį 2a ir 2b dalimis, pateikiami paaiškinimai, kodėl specialių neįmokinių išmokų kategorijai reikalingos specialios taisyklės¹⁶, vis dėlto nenurodomos ypatingos priežastys, kodėl specialios neįmokinės išmokos, kurias numato tik pavieniauose regionuose galiojančių teisės aktų nuostatos, nepatenka į taikymo sritį.

34. Tačiau materialiąja prasme Žemės priežiūros pašalpa nėra papildoma, tik regione galiojanti lengvata. Atvirkščiai, ši išmoka yra slaugos draudimo sistemos, kuri vadovaujantis bendrąja tvarka buvo sukurta visoje valstybės narės (Austrijos) teritorijoje, dalis. Šios sistemos pagrindas – Federacijos ir žemių susitarimas bei visuma tarpusavyje suderintų federalinių ir žemių įstatymų.

33. Vis dėlto 4 straipsnio 2b dalies nuostatas būtų galima paaiškinti tuo, kad reglamento leidėjai siekė koordinuoti tik bendrąsias socialinės apsaugos sistemas (įskaitant ir specialias neįmokines išmokas), kurios užtikrina bendrą bazinę apsaugą visoje valsty-

35. Kompetencijų pasidalijimą leidžiant įstatymus dėl priežiūros pašalpos nulėmė Austrijos federalinė struktūra. Tačiau toks kompetencijų pasidalijimas valstybės viduje negali būti priežastis to, kad išmokos, nors jos vienodai numatomos visiems valstybės narės gyventojams, tegu ir teisės aktais, kurių galiojimas ribojamas teritoriniu ar asmenų požiūriu, nepatektų į reglamento taikymo sritį pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalį. Tokiu atveju valstybės narės,

15 — Nurodyta 8 išnašoje.

16 — Ypač žr. 1992 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1247/92, iš dalies keičiančio Reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL L 136, p. 1), trečią–penktą konstatuojamąsias dalis.

siekdamos, kad tam tikroms išmokoms nebūtų taikomas reglamentas, galėtų pasinaudoti šiuo būdu.

3. Speciali neįmokinė išmoka

36. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalis turi būti aiškinama griežtai¹⁷. Todėl svarbus ne tik formalus kriterijus – ar išmoka skiriama federalinės žemės, regiono arba savivaldybės teisės aktu. Labai svarbu, kad ir materialiąja prasme tai būtų išmoka, egzistuojanti tik valstybės narės teritorijos dalyje, kuri gali būti skiriama ir vėl panaikinama administracinio (-ių) teritorinio (-ių) vieneto (-ų) autonominiu sprendimu.

37. Priežiūros pašalpos pagal SPGG atveju taip nėra, nes Zalcburgo žemė privalo laikytis Federacijos ir žemių susitarimo gairių. Jau vien todėl ši pašalpa nepatenka į Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalies taikymo sritį. Taigi ji, kaip ir kitos analogiškos kitų žemių nuostatos, buvo klaidingai įtraukta į II priedo III skirsnį.

38. Atsižvelgiant į šį argumentą, klausimas dėl Zalcburgo žemės priežiūros pašalpos kvalifikavimo kaip specialios neįmokinės išmokos, kuris buvo pagrindinis ginčo objektas Teisingumo Teisme, nebėra lemiamas.

39. Vis dėlto šį klausimą reikėtų panagrinėti plačiau. Pirma, tai būtų svarbu tada, jei Teisingumo Teismas Žemės priežiūros pašalpą – priešingai mano analizei – priskirtų išmokoms, galiojančioms atskiruose regionuose Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalies prasme. Antra, Žemės priežiūros pašalpą būtų taip pat galima kvalifikuoti kaip specialią neįmokinę išmoką Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalies prasme.

40. Nors šiuo atveju reglamentas iš principo ir būtų taikytinas, nukrypstant nuo 10 straipsnio ir nuo III antraštinės dalies specialiųjų nuostatų — šioje byloje ypač nuo 19 straipsnio, — teisę į priežiūros pašalpą pagal 10a straipsnio 1 dalį būtų galima susieti su gyvenamosios vietos sąlyga. Tačiau 10a straipsnio 1 dalis galioja tik specialioms neįmokinėms išmokoms „su sąlyga, kad

¹⁷ — Žr. 30 punktą.

tokios išmokos yra išvardytos Ila priede“. Zalcburgo žemės priežiūros pašalpos atveju taip nėra.

socialinės paramos išmokos 4 straipsnio 4 dalies prasme ir jos skiriamos kaip papildomas, pakeičiantis ar pagalbinis draudimas nuo klasikinės rizikos arba siekiant užtikrinti ypatingą neįgalaus asmens apsaugą.

41. Kadangi Teisingumo Teismas pirmenybę teikia materialiam išmokos įvertinimui, o ne formaliam įtraukimo į vieną iš priedų kriterijui, tai, kad išmoka nėra paminėta atitinkame priede, galbūt nėra svarbu. Toliau būtų galima teigti, kad paminėjimą II priedo III skirsnyje tarsi anuliuoja paminėjimas Ila priede, nes pastarasis numato siauresnes pasekmes negu pirmasis.

44. Šia samprata atsižvelgiama į nuostatų atsiradimo istoriją, kuri kartu yra Bendrijos teisės aktų leidėjų atsakymas į Teisingumo Teismo praktiką dėl vadinamųjų mišrių išmokų¹⁸. Sprendimų, nulėmusių nuostatų dėl specialių neįmokinių išmokų atsiradimą, nagrinėjamo ginčo dalykas buvo būtent išmokos priedo¹⁹ ir išmokų asmenims su negalia skyrimas²⁰.

42. Teisingumo Teismas minėtame sprendime *Jauch* priėjo prie išvados, kad federalinė priežiūros pašalpa nėra speciali neįmokinė išmoka Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a prasme; ji laikoma socialinės apsaugos išmoka 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme (ligos išmoka).

45. Todėl reikėtų tik išnagrinėti, ar priežiūros pašalpa pagal SPGG pasižymi savybėmis, kurios leistų ją kvalifikuoti kitaip negu federalinę priežiūros pašalpą.

43. Specialios neįmokinės išmokos sąvokos reikšmė 4 straipsnio 2b ir 2a dalyse identiška. Į apibrėžimą kartu įtraukti 4 straipsnio 2a dalies a ir b punktų požymiai. Taigi 4 straipsnio 2b dalyje numatytos išmokos nėra klasikinės socialinės apsaugos išmokos pagal 4 straipsnio 1 dalį, bet nėra ir grynai

18 — Žr. Reglamento Nr. 1247/92 trečią ir ketvirtą konstatuojamąsias dalis (minėtas 16 išnašoje).

19 — Pavyzdžiui, žr. 1983 m. gegužės 5 d. Sprendimą *Piscitello* (139/82, Rink. p. 1427); 1987 m. vasario 24 d. Sprendimą *Gilletti* (sujungtose bylose nuo 379/85 iki 381/85 ir 93/86, Rink. p. 955); 1987 m. gruodžio 17 d. Sprendimą *Zaoui* (147/87, Rink. p. 5511); 1991 m. birželio 11 d. Sprendimą *Komisija prieš Pranciją* (C-307/89, Rink. p. I-2903) ir 1993 m. balandžio 22 d. Sprendimą *Levatino* (C-65/92, Rink. p. I-2005).

20 — 1991 m. birželio 20 d. Sprendimas *Newton* (C-356/89, Rink. p. I-3017).

46. Komisija ir Nyderlandų vyriausybė nemato tam pagrindo. Zalcburgo žemė kaip atsakovė, Austrijos, Portugalijos ir Suomijos vyriausybės, taip pat Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad Žemės priežiūros pašalpa — kitaip negu federalinė priežiūros pašalpa — yra speciali neįmokinė išmoka. Jų pateiktus argumentus reikėtų išnagrinėti analizuojant abu apibrėžimo elementus, būtent neįmokinį pobūdį ir specialios išmokos pobūdį.

das. Taigi priežiūros pašalpos finansuojamos tik iš valstybės biudžeto.

48. Priežiūros pašalpos pagal SPGG atveju nėra ir netiesioginio finansavimo ryšio, kurį Teisingumo Teismas įžvelgė Sprendime *Jauch*²². Galiausiai Žemės priežiūros pašalpos skyrimo nelemia ir teisės į kitas socialinės apsaugos įmokines išmokas, pavyzdžiui, teisės gauti valstybės tarnautojams skiriamą pensiją ar pensiją²³, kaip yra federalinės priežiūros pašalpos atveju.

a) Neįmokinis pobūdis

47. Šią nuomonę remiančios Zalcburgo žemė ir vyriausybės teisingai pabrėžia, kad priežiūros pašalpa pagal SPGG nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai finansuojama iš socialiniu draudimu apdraustojo įmokų²¹. Pagal SPGG 17 straipsnio 2 dalį kartu su Zalcburgo žemės socialinės paramos įstatymo (*Salzburger Sozialhilfegesetz*) 40 straipsnio 1 ir 5 dalimis būtent Zalcburgo žemė ir savivaldybės lygiomis dalimis apmoka išlai-

49. S. Hosse, Austrijoje mokėdamas mokesčius nuo gaunamų pajamų, galbūt tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie Zalcburgo žemės biudžeto finansavimo. Tačiau iš bendrųjų mokesčių pajamų finansuojamos išmokos būtent ir nėra įmokinės išmokos Reglamento Nr. 1408/71 prasme²⁴.

21 — Vien nuo to priklauso kvalifikacija kaip „neįmokinės“ (plg. sprendimą *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 32 ir 33 punktai) ir sprendimą *Skalka* (minėtas 13 išnašoje, 28 punktą)).

22 — Sveikatos draudimo įmokos buvo padidintos, siekiant įvesti federalinę priežiūros pašalpą kompensuoti persikirstymą tarp sveikatos ir pensijų draudimo (plg. sprendimą *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 33 punktą)).

23 — Generalinis advokatas S. Alber savo išvadoje, pateiktoje byloje *Jauch* (minėta 11 išnašoje, 109 ir paskesni punktai), nurodė, kad federalinė priežiūros pašalpa jau vien todėl yra įmokinė. Tai kritikuojau 2003 m. lapkričio 25 d. Išvadoje, pateiktoje byloje *Skalka* (C-160/02, Rink. p. I-5613, 34 ir paskesni punktai).

24 — Šia prasme aiškesnė nauja 4 straipsnio 2a dalies formuluoė, kuri buvo pakeista Reglamentu Nr. 647/2005 (žr. 18 punktą).

50. Tačiau vien neįmokinio pobūdžio nepakanka, nes pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2 dalį jis galioja socialinės apsaugos bendrosioms ir specialiosioms, įmokinėms ir neįmokinėms sistemoms²⁵. Todėl svarbu tai, ar Žemės priežiūros pašalpa laikytina ir specialia išmoka.

b) Speciali išmoka

i) Žemės priežiūros pašalpos kvalifikavimas remiantis sprendimo *Jauch* kriterijais

51. Atitinkama išmoka kvalifikuojama kaip speciali išmoka tada, kai ji nepriklauso nė vienai socialinės apsaugos sričiai, išvardytai Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalyje. Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, išmoka patenka į Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies taikymo sritį tada, kai ji, pirma, pagal teisėtai apibrėžtą situaciją suteikiama gavėjui neatsiž-

velgiant į individualų ar diskrecinį asmens poreikių vertinimą, ir, antra, yra susijusi su viena iš Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos sričių²⁶.

52. Teisingumo Teismas sprendime *Jauch*, motyvuodamas savo sprendimu, priimtu byloje *Molenaar*²⁷, nurodė, kad federalinė priežiūros pašalpa yra ligos išmoka Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme²⁸. Asmenys, kuriems galioja BPGG, turi teisę į priežiūros pašalpą²⁹. Ši išmoka ir sprendime *Molenaar* nagrinėjamos Vokietijos slaugos draudimo išmokos yra identiškos³⁰. Šios išmokos iš esmės skirtos sveikatos draudimo išmokoms papildyti, siekiant pagerinti asmenų, kuriems reikalinga slauga, sveikatos būklę ir gyvenimo sąlygas³¹.

53. Sprendime *Gaumain-Cerri*³² Teisingumo Teismui dar kartą patvirtinus slaugos išmokų kvalifikaciją ir aiškiai nurodžius, kad

25 — 1992 m. liepos 16 d. Sprendimas *Hughes* (C-78/91, Rink. p. I-4839, 21 punktas); taip pat žr. išvadą byloje *Jauch* (minėtą 11 išnašoje, 83 punktas) ir išvadą byloje *Skalka* (minėtą 23 išnašoje, 32 punktas).

26 — Sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 25 punktas); taip pat žr. 1985 m. kovo 27 d. Sprendimą *Hoeckx* (249/83, Rink. p. 973, 12-14 punktai); sprendimą *Hughes* (minėtas 25 išnašoje, 15 punktas); 1996 m. spalio 10 d. Sprendimą *Hoever ir Zachow* (sujungtos bylos C-245/94 ir C-312/94, Rink. p. I-4895, 18 punktas) ir 1998 m. kovo 5 d. Sprendimą *Molenaar* (C-160/96, Rink. p. I-843, 20 punktas).

27 — Nurodyta 26 išnašoje.

28 — Sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 28 punktas).

29 — Ten pat, 27 punktas.

30 — Ten pat, 26 punktas.

31 — Ten pat, 28 punktas, motyvuojant sprendimo *Molenaar* 24 punktu (minėtas 26 išnašoje).

32 — 2004 m. liepos 8 d. Sprendimas (bylose C-502/01 ir C-31/02, Rink. p. I-6483, 20 punktas). Šiame sprendime Teisingumo Teismas net pensijų draudimo įmokas trečiajam asmeniui, prižiūrinčiam asmenį, kuriam reikalinga slauga, kvalifikuoja kaip ligos išmokas Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme.

keisti minėtą kvalifikaciją nėra pagrindo, neliko abejonių, kad išmokos, skirtos slaugos draudimui padengti, Bendrijos teisės aktuose patenka į Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritį. Ankstesni sprendimai³³, kuriuos nurodo ir Zalburgo žemė, tam neprieštarauja, nes tuometiniuose procesuose Teisingumo Teismas, remdamasis materialiniais kriterijais, specialios neįmokinės išmokos nevertino³⁴.

nustatomas pagal objektyvius kriterijus, būtent pirmiausia atsižvelgiant į laiko sąnaudas, reikalingas slaugos poreikiui patenkinti. Priežiūros pašalpa mokama periodiškai kaip nustatyto dydžio išmoka, nereikalaujant pateikti konkrečių sąnaudų įrodymų.

ii) Teiginiai, prieštaraujantys Žemės priežiūros pašalpos kvalifikavimui kaip socialinės apsaugos išmokos

55. Tačiau Zalburgo žemė ir procese dalyvaujančios vyriausybės (išskyrus Nyderlandų vyriausybę) tvirtina, kad priežiūros pašalpa pagal SPGG yra artimesnė socialinei paramai negu federalinė priežiūros pašalpa ir todėl turi specialios išmokos pobūdį.

54. Priežiūros pašalpos pagal SPGG ir federalinės priežiūros pašalpos esminės nuostatos nesiskiria. SPGG 1 straipsnio ir BPGG 1 straipsnio tekstai identiški ir skelbia, kad minėtomis nuostatomis siekiama „kompensuoti papildomas nustatyto dydžio išlaidas, susijusias su gavėjų slaugos poreikiu, siekiant pagal galimybes užtikrinti reikalingą priežiūrą ir pagalbą bei suteikti geresnes galimybes gyventi savarankišką ir jų poreikius atitinkantį gyvenimą“. SPGG 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisė į išmoką įgyjama esant įstatymo numatytoms aplinkybėms. Priežiūros pašalpos dydis kiekvienu atveju

— Nėra sąsajos su įmokine sistema

56. Pirmiausia šalys nurodo, kad Žemės priežiūros pašalpa, kitaip negu federalinė priežiūros pašalpa, ir įmokinė sistema nėra susijusios. Teisę į šią išmoką turi kiekvienas, kuris neturi teisės į priežiūros pašalpą pagal BPGG. Žemės priežiūros pašalpa gali būti skiriama ir pagal darbo sutartį niekada nedirbusiems asmenims, pavyzdžiui, pagal

33 — Ypač žr. 1997 m. lapkričio 4 d. Sprendimą *Snares* (C-20/96, Rink. p. I-6057) ir 1998 m. birželio 11 d. Sprendimą *Partridge* (C-297/96, Rink. p. I-3467).

34 — Žr. sprendimą *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 17 punktas).

darbo sutartį dirbusių asmenų ar socialinės paramos gavėjų šeimos nariams. Be to, su įmokine sistema nėra jokios organizacinės sąsajos. Atvirkščiai, priežiūros pašalpą moka Zalcburgo žemė kaip socialinės paramos kompetentinga įstaiga.

savimo būdas nekeičia priežiūros pašalpos esmės³⁶. Antra, Teisingumo Teismas sprendime *Jauch* nurodė, jog „nėra svarbu, kad priežiūros pašalpa, atsižvelgiant į slaugos poreikį, finansiškai papildys suinteresuotojo asmens pensiją, kuri skiriama ne dėl ligos, o dėl kitų priežasčių“³⁷.

57. Šiame kontekste reikia dar kartą pabrėžti, kad, remiantis teismų praktika, išmoka kvalifikuojama pirmiausia atsižvelgiant į jos esmę. Priežiūros pašalpos kaip ligos išmokos Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme esmės nekeičia tai, kad ji nacionaliniu lygmeniu kvalifikuojama kaip socialinės paramos išmoka ir organizaciniu požiūriu priskiriama prie socialinės paramos kompetentingų įstaigų³⁵. Kitaip tariant, nekyla abejonių dėl SPGG 3 straipsnyje teisėtai numatyto tikslo, kad tai socialinės apsaugos išmoka, nes nacionalinės teisės aktai jai finansuoti numato naudoti socialinės paramos lėšas.

59. Be to, Reglamentas Nr. 1408/71 pagal 4 straipsnio 2 dalį taikomas būtent ir socialinės apsaugos neįmokinėms sistemoms. Todėl, remiantis sąsajos tarp priežiūros pašalpos pagal SPGG ir įmokinės sistemos nebuvimu, negalima daryti išvados, kad tai speciali išmoka ar net socialinės paramos išmoka 4 straipsnio 4 dalies prasme. Atvirkščiai, nuostatos, numatančios Žemės priežiūros pašalpą ir federalinę pašalpą, sukuria atskirą neįmokinę socialinės apsaugos sistemą 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme.

58. Nesvarbu ir tai, kad nėra sąsajos su įmokine sistema. Kadangi, pirma, pats finan-

60. Žinoma, esant tokioms sistemoms, sunkiau išskirti asmenų, turinčių teisę į išmoką, kategoriją negu įmokinių sistemų atveju, kai nustatant šią kategoriją galima tiesiogiai remtis įmokos mokėjimu. Tačiau Reglamentas Nr. 1408/71 draudžia neįmokinių sistemų

35 — Žr. sprendimą *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 26 punktą); taip pat 1978 m. liepos 6 d. Sprendimą *Gillard* (9/78, Rink. p. 1661, 10–15 punktą).

36 — Sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 28 punktą).

37 — Ten pat.

atvejais teisę gauti išmoką susieti su gyvenamosios vietos sąlyga šalies teritorijoje. Atvirkščiai, tokiais atvejais būtina atsižvelgti ir į kitas aplinkybes, kurios byloja apie valstybės narės sistemos panašumus su neįmokine sistema.

paties asmens, kuriam reikalinga slauga, teisė, o ne atsirandanti kaip asmens, dirbančio pagal darbo sutartį, šeimos narių teisė. Kiek ši aplinkybė prieštarauja išmokos skyrimui konkrečiu atveju, reikia išnagrinėti atsakant į antrąjį prejudicinį klausimą dėl Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio aiškinimo.

61. Iš pradžių reikia atsižvelgti į tai, kad suinteresuotasis asmuo dirba šioje valstybėje pagal darbo sutartį ir nuo gaunamų pajamų moka jai mokesčius. Kadangi neįmokinė sistema finansuojama iš mokesčių lėšų, pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas taip prisideda prie sistemos finansavimo. Todėl jis taip pat turėtų įgyti teisę į minėtos sistemos išmokas.

— Žemės priežiūros pašalpos subsidarumas

63. Antra, reikia pabrėžti, kad Žemės priežiūros pašalpa yra subsidiari federalinės priežiūros pašalpos atžvilgiu. Ji, kaip ir socialinė parama, skiriama tik tuo atveju, jei nėra jokios kitos socialinės apsaugos.

62. Išvada, kad nedirbantys ir pagal darbo sutartį dirbančio darbuotojo išlaikomi šeimos nariai taip pat turi teisę į pagal darbo sutartį dirbančio darbuotojo kompetentingos sistemos³⁸ skiriamą išmoką, kiek tai susiję su ligos išmokomis, iš esmės išplaukia iš Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 2 dalies. Tačiau pagal SPGG ši teisė numatyta kaip

64. Tiesa, kad teisė į priežiūros pašalpą pagal SPGG įgyjama tik tada, kai neturima teisės į federalinę priežiūros pašalpą. Tačiau tai nėra subsidarumo, būdingo socialinės paramos išmokoms, išraiška. Atvirkščiai, SPGG ir BPGG kompetencijos sričių nuostatos, taikomos atitinkamai asmenų kategorijai, kuriai reikalinga slauga, tarpusavyje suderintos, ir būtent federalinės įstaigos visų pirma yra

38 — Zalcburgo žemės ir Austrijos vyriausybės pastabose sakoma, kad S. Hosse, kaip valstybės tarnautojas pensininkas, turėtų teisę į federalinę priežiūros pašalpą. Tačiau jei priežiūros poreikis atsirastų prieš išeinant į pensiją, jis, jei neatsižvelgsime į klausimą dėl gyvenamosios vietos, teisę į priežiūros pašalpą įgytų pagal SPGG.

kompetentingos valstybės tarnautojų pensininkų ir pensininkų pensijų draudimo įstaigos. Kiti asmenys, kuriems reikalinga slauga, patenka į žemių kompetencijos sritį.

65. Socialinė parama apibrėžiama kaip subsidijai, nes ji užtikrina pragyvenimo minimumą tada, kai neturima jokių kitų finansinių lėšų. Priešingai negu socialinė parama, Zalcburgo žemės priežiūros pašalpa, kaip ir federalinė priežiūros pašalpa, mokama neatsižvelgiant į gavėjo finansinį poreikį, taigi ji mokama ir tada, kai gavėjo pragyvenimo minimumą užtikrina jo paties turimos lėšos.

— Išmokos priklausomybė nuo poreikių

66. Vis dėlto Jungtinės Karalystės vyriausybė toliau tvirtina, kad poreikio sąvoka, kuri svarbi socialinės paramos išmokų skyrimo kontekste, reiškia ne tik skurdą (finansinį poreikį), bet ir kitus poreikius, atsiradusius dėl neįgalumo. Ši ginčijama piniginė išmoka turi socialinės paramos elementų jau vien todėl, kad yra skiriama asmenims, kuriems reikalinga slauga.

67. Be to, Teisingumo Teismas, aiškindamas socialinės apsaugos išmokos sąvoką, motyvuoja ta aplinkybe, kad minėta išmoka suteikiama gavėjui neatsižvelgiant į individualų ar diskrecinį asmens poreikių vertinimą remiantis teisėtai apibrėžta situacija³⁹. Jei socialinės apsaugos išmokas ir socialinės paramos išmokas nagrinėtume kaip priešingas sąvokas, tada, remiantis Teisingumo Teismo vertinimu, būtų galima daryti priešingą išvadą, kad socialinė parama skiriama remiantis teisėtai apibrėžta situacija, atsižvelgiant į individualius ar asmens poreikius.

68. Pirma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tvirtina, kad vertinant slaugos poreikį praktiškai nepaliekama diskrecijos, nes įstaigos privalo laikytis detalių kvalifikavimo dokumentų nuostatų.

69. Antra, išmoka gali būti kvalifikuojama kaip socialinės paramos išmoka tik tada, kai ji skiriama dėl *finansinio* poreikio. Siekiant patenkinti specialius poreikius, atsiradusius dėl kitų individualių aplinkybių, paprastai būtent ir skiriamos socialinės apsaugos išmokos neatsižvelgiant į gavėjo pajamas. Antai ligos išmokos skiriamos gydymo išlaidoms padengti, šeimos išmokos skiriamos tiems, kurie turi specialių poreikių, susijusių su vaikų ugdymu. Taigi ligoniai, kaip ir tėvai, turi daugiau poreikių, tačiau dėl šių poreikių

39 — Žr. 51 punktą ir 26 išnašoje nurodytą teismų praktiką.

skiriamos išmokos netampa socialinės paramos išmokomis. Taip būtų tik tada, jei teisę į išmokas galėtų įgyti tik asmuo, kuris išaugusių poreikių (gydymo, ugdymo) negali patenkinti savo turimomis finansinėmis lėšomis. Tačiau paprastai skiriant šias išmokas ar Žemės priežiūros pašalpą į minėtą sąlygą neatsižvelgiama.

sąnaudas, reikalingas neįgalaus asmens priežiūrai Austrijoje. Tačiau Teisingumo Teismas aiškiai nustatė, kad su socialine aplinka susietų išmokų skyrimą gali lemti gyvenamoji vieta, esanti kompetentingos įstaigos valstybės teritorijoje, tik tada, kai ginčijama išmoka yra speciali neįmokinė išmoka, o ne socialinės apsaugos išmoka Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies prasme⁴¹. Taigi vien išmokos sąsajos su gyvenamosios vietos sąlygomis nepakanka, kad ją būtų galima kvalifikuoti kaip specialią išmoką.

— Išmokos susiejimas su valstybės, kuriame yra gavėjo gyvenamoji vieta, socialine aplinka

iii) Žemės priežiūros pašalpos kvalifikavimas atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1408/71 tikslą

70. Galiausiai remiamasi Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią valstybės narės gali su socialine aplinka glaudžiai susijusias išmokas susieti su gyvenamosios vietos sąlyga, esančia kompetentingos valstybės teritorijoje⁴⁰.

71. Šioje byloje atitinkamą sąsają būtų galima įžvelgti tik tuo požiūriu, kad priežiūros pašalpos dydis nustatomas atsižvelgiant į

72. Galiausiai Žemės priežiūros pašalpos kvalifikavimui kaip specialios išmokos, kurios negalima pervesti, prieštarauja ir argumentas, kuriuo atsižvelgiama į Reglamento Nr. 1408/71 tikslą. Reglamento tikslas – koordinuoti valstybių narių socialinės apsaugos sistemas. Koordinuoti – vadinasi, suderinti dvi ar keletą viena su kita susiduriančių socialinės apsaugos sistemų, kad draudimo išmoką darbuotojas migrantas gautų tik vieną kartą. Užkirsti kelią dvigubam išmokų mokėjimui lygiai taip pat svarbu, kaip ir užtikrinti, kad asmuo išvis neprarastų teisės į išmokas.

40 — 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Lenoir* (313/86, Rink. p. 5391, 16 punktas) ir 2001 m. gegužės 31 d. Sprendimas *Leclerc ir Deaconescu* (C-43/99, Rink. p. I-4265, 32 punktas). Taip pat žr. 4 straipsnio 2a dalies naują formulotę, pakeistą Reglamentu Nr. 647/2005 (žr. 18 punktą).

41 — Sprendimas *Leclerc ir Deaconescu* (minėtas 40 išnašoje, 35 ir paskesni punktai).

73. Šiuo konkrečiu atveju slaugos išmokas numato tiek Vokietija, kurios teritorijoje yra gyvenamoji vieta, tiek ir darbo vietos valstybė Austrija. Tačiau Vokietija pasirinko įmokinį modelį. Pagal šį modelį teisę į išmoką visų pirma įgyja pagal darbo sutartį dirbantys asmenys, kurie nuo uždarbio moka slaugos draudimo įmokas, taip pat kartu su jais apdrausti šeimos nariai. Austrija, atvirkščiai, pasirinko neįmokinę sistemą, kuri asmenis, negaunančius pensijos ar valstybės tarnautojų pensijos, pagal BPGG susieja su gyvenamosios vietos sąlyga.

74. Pažodžiui taikant abiejų sistemų teisės aktus, darbuotojų migrantų šeimos nariams, susidūrusiems su tokia padėtimi kaip Hosse šeima, nė viena iš minėtų sistemų nesuteiktų teisės į išmoką, nors abi valstybės narės pripažįsta slaugos išmokų būtinybę. Vokietijoje teisė neįgyjama todėl, kad šeimą išlaikantis asmuo nedirba ir nemoka socialinio draudimo įmokų, Austrijoje – todėl, kad neįvykdoma šeimos gyvenamosios vietos sąlyga.

75. Kad susidarius tokiai padėčiai būtų įgyvendintas reglamento tikslas, jį būtina išaiškinti taip, kad vienoje iš valstybių būtų įgyjama teisė į priežiūros pašalpą. Ryšys su Austrija yra glaudesnis negu su Vokietija, nes pilietis S. Hosse dirba ir moka mokesčius darbo vietos valstybėje, taip prisidedamas

prie išmokos toje valstybėje finansavimo. Vokietijoje tokios finansavimo sąsajos įžvelgti negalima, nes čia nemokamos nei socialinio draudimo įmokos, nei mokesčiai nuo uždarbio.

76. Aplinkybė, į kurią dėmesį atkreipė Zalcburgo žemė, kad piliečio S. Hosse įmokos į Austrijos biudžetą nėra visiškai identiškos įmokoms asmenų, kurių gyvenamoji vieta yra šios valstybės teritorijoje, nėra svarbi. Jis, dirbdamas mokytoju, moka Austrijai mokesčius nuo uždarbio, nors kitos jo pajamos apmokestinamos pagal gyvenamąją vietą. Tačiau tokio pagal darbo sutartį dirbančio asmens, koks yra pilietis S. Hosse, pajamos, susijusios su darbo santykiais, paprastai sudaro didžiąją apmokestinamų pajamų dalį. Kurioje valstybėje pasienio darbuotojas daugiau sumoka PVM ir akcizo mokesčių, priklauso nuo konkrečių aplinkybių (pvz., nuo vietos prekybos centrų, mokesčių dydžio, taigi ir kainos), į kurias negalima atsižvelgti abstrakčios analizės metu.

77. Beje, reglamento nuostatose nustatyta, kad Silvija Hosse negali kelis kartus įgyti teisės į priežiūros pašalpą. Kai tik ji teisę į

priežiūros pašalpą įgyja ir savo gyvenamojoje vietoje, pavyzdžiui, vėl pradėjus dirbti jos motinai, kartu Silvia, kaip šeimos nariui, įsigaliojus Vokietijos slaugos draudimui pradedama taikyti išlyga, numatyta Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 2 dalies 1 punkte. Remiantis šia išlyga, darbuotojo migranto šeimos nariai, gyvenantys ne darbo vietos valstybės teritorijoje, negali pagal šios valstybės teisės aktus reikalauti ligos išmokų pinigais (taigi pervestinių išmokų), jeigu jie turi teisę į šias išmokas pagal valstybės, kurios teritorijoje jie gyvena, teisės aktus.

79. Be to, tai nėra išmoka, skiriama siekiant užtikrinti tik specialią neįgaliųjų apsaugą. Tai bendro pobūdžio išmoka asmenims, kuriems reikalinga slauga ir kuria taip pat gali pasinaudoti neįgalieji. Nors neįgalieji asmenys dažniausia ir yra ta asmenų grupė, kuriems reikalinga slauga, tačiau tai nereiškia, kad gavėjų kategorijos būtinai turi būti identiškos. Juk ne kiekvienam neįgaliam asmeniui reikalinga slaugos išmoka. Be to, asmenų, kuriems slauga reikalinga dėl senatvės, nebūtina automatiškai laikyti neįgaliais.

c) Kitos sąlygos remiantis Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalimi.

4. Dėl teisinės situacijos nuo 2005 m. gegužės 5 dienos

78. Net ir neatsižvelgus į tai, kad Žemės priežiūros pašalpa nekvalifikuojama kaip speciali išmoka, neįvykdomos ir kitos sąlygos Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalies prasme. Ši išmoka nėra teisės akto a punkto prasme priskiriama prie „klasikinės“ socialinės apsaugos išmokos teikti papildomą, pakeičiantį ar pagalbinį draudimą nuo rizikos. Atvirkščiai, suinteresuotosios šalys pabrėžia būtent tai, kad Žemės priežiūros pašalpos nelemia kitos išmokos.

80. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kreipėsi dėl Reglamento Nr. 1408/71 išaiškinimo, remiantis jį pakeitusio Reglamento Nr. 1247/92 redakcija. Tačiau nuo 1992 m. Reglamentas Nr. 1408/71 buvo keletą kartų iš dalies keistas⁴². Todėl prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas turi nuspręsti, kuriuo laikotarpiu paremtas jo priimtas sprendimas ir kuri šio reglamento redakcija jam taikoma.

⁴² — Žr. šiai sričiai taikomų nuostatų pagrindimą, pateikiamą teisiniame pagrindime (10 ir paskesni punktai).

81. Jei Teisingumo Teismo būtų prašoma taip pat priimti sprendimą dėl to, ar Silvia Hosse turi teisę ir ateityje gauti priežiūros pašalpą, tada – su išlyga, kad galimi kiti pakeitimai, – reikėtų taikyti nuo 2005 m. gegužės 5 d. galiojančią Reglamento Nr. 1408/71 redakciją⁴³. Naujoje redakcijoje būtų pakeista 4 straipsnio 2a dalies formulė.

82. Vis dėlto, net ir atsižvelgus į aktualią teisinę situaciją, Žemės priežiūros pašalpos pirmiau minėta kvalifikacija nesikeičia, nes Reglamento Nr. 1408/71 naujoje redakcijoje siekiama aiškumo ir atsižvelgiama į Teisingumo Teismo praktikos raidą⁴⁴.

5. Tarpinė išvada

83. Pagrindinėje byloje nagrinėjamoji išmoka, šiuo atveju Žemės priežiūros pašalpa, nėra išmoka Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalies prasme, kurią numato teisės aktų nuostatos, „kurios galioja tik tos

valstybės narės teritorijos dalyje“. Ji nepatenka į Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a ir 2b dalių taikymo sritis jau vien todėl, kad ji nėra speciali išmoka.

84. Todėl į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kad *Salzburger Pflegegeldgesetz* numatyta priežiūros pašalpa nėra speciali neįmokinė išmoka Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2b dalies prasme, kuri galioja tik tos valstybės narės teritorijos dalyje, bet yra ligos išmoka šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme.

B — Dėl antrojo prejudicinio klausimo — Pagal darbo sutartį dirbančio asmens šeimos narių, kurie gyvena ne darbo vietos valstybės teritorijoje, teisė (Reglamento N. 1408/71 19 straipsnis)

85. Savo antruoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas klausia, ar kvalifikuojant priežiūros pašalpą kaip ligos socialinės apsaugos išmoką ir pagal darbo sutartį Austrijoje dirbančio darbuotojo šeimos nariui neskyrus išmokos todėl, kad šeima gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, bus nusižengta Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsniui.

⁴³ — Žr. 18 punktą.

⁴⁴ — Žr. Reglamento Nr. 647/2005 pirmą konstatuojamąją dalį. Trečioje konstatuojamojoje dalyje būtų nurodomas sprendimas *Jauch* (minėtas 2 išnašoje) ir sprendimas *Leclerc ir Deaconescu* (minėtas 40 išnašoje).

86. Kaip Teisingumo Teismas jau yra nurodęs sprendime *Jauch* dėl federalinės priežiūros pašalpos, ši išmoka laikoma ligos išmoka pinigais, kuri pagal Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 1 dalies b punktą mokama asmeniui, kuriam reikalinga slauga, nesvarbu, kurioje valstybėje narėje jis gyvena, jeigu atitinka kitas išmokos skyrimo sąlygas⁴⁵. Tai taikoma ir Zalcburgo žemės priežiūros pašalpai, kuri mokama remiantis tais pačiais principais⁴⁶.

87. Tačiau sprendimas *Jauch* buvo priimtas byloje dėl kompetentingos Austrijos įstaigos ir Vokietijoje gyvenančio pensininko, iki pensijos dirbusio Austrijoje ir reikalavusio skirti jam priežiūros pašalpą pagal BPGG. Teisę į šią pašalpą jis įgijo dėl savo ankstesnio statuso — dėl darbo pagal darbo sutartį. Šioje byloje nagrinėjama Silvia Hosse teisė, kurią ji įgijo tik kaip darbuotojo migranto šeimos narė.

88. Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje nustatyta, kad 19 straipsnio 1 dalies nuostatos analogiškai taikomos šeimos nariams, gyvenantiems valstybės narės, kitos nei kompetentinga

valstybė, teritorijoje, jeigu jie neturi teisės į tokias išmokas pagal valstybės, kurios teritorijoje jie gyvena, teisės aktus⁴⁷.

89. Tačiau Teisingumo Teismas sprendime *Kermaschek*⁴⁸ ir kitose bylose⁴⁹ nusprendė, kad pagal Reglamento Nr. 1408/71 2 straipsnį darbuotojo šeimos nariai turi tik išvestines teises, tai yra teises, kurias jie įgijo dėl savo statuso kaip darbuotojo šeimos nariai, o ne savo pačių teises, kuriomis jie naudojasi, nepaisant jokio giminystės ryšio su darbuotoju. Todėl Silvia Hosse prašymas jai skirti išmoką pagal SPGG negalėtų būti grindžiamas Reglamentu Nr. 1408/71, nes teisė į priežiūros pašalpą įgyjama kaip paties asmens teisė į išmoką.

90. Vis dėlto Teisingumo Teismas šią teismo praktiką gerokai apribojo sprendime *Caba-*

45 — Sprendimai *Jauch* (minėtas 2 išnašoje, 35 punktas); *Molenaar* (minėtas 26 išnašoje, 36 punktas). Taip pat žr. sprendimą *Gaumain-Cerri ir Barth* (minėtas 32 išnašoje, 26 punktas).

46 — Žr. 54 punktą.

47 — Sprendimas *Gaumain-Cerri ir Barth* (minėtas 32 išnašoje, 28 punktas). Šios pagrindinės bylos aplinkybės iš esmės sutampa su šioje išvadoje nagrinėjamos bylos aplinkybėmis: *Gaumain-Cerri*, pasienio darbuotojos, dirbusios Vokietijoje ir čia apdraustos slaugos draudimu, sūnus, kuriam reikalinga slauga, gyvena su motina Prancūzijoje; nepaisant šios aplinkybės, priežiūros pašalpą sūnui mokėjo Vokietijos draudimo įstaiga (sprendimo 9 punktas).

48 — 1976 m. lapkričio 23 d. Sprendimas *Kermaschek* (40/76, Rink. p. 1669, 7 ir paskesni punktai).

49 — 1985 m. birželio 6 d. Sprendimas *Frascona* (157/84, Rink. p. 1739); 1985 m. birželio 20 d. Sprendimas *Deak* (94/84, Rink. p. 1873); sprendimas *Zaoui* (minėtas 19 išnašoje); 1992 m. liepos 8 d. Sprendimas *Taghavi* (C-243/91, Rink. p. I-4401) ir 1993 m. gegužės 27 d. Sprendimas *Schmid* (C-310/91, Rink. p. I-3011).

*nis-Issarte*⁵⁰. Nors jis ir vėliau nurodo, kad taikant Reglamentą Nr. 1408/71 lengvatą įgijusių asmenų kategorijoms būtina iš principo skirti darbuotojus ir jų šeimos narius. Tačiau jis atsisakė ankstesnio skirstymo į išvestines ir pačio asmens teises⁵¹. Toks skirstymas neleistų bendrai taikyti Bendrijos teisės aktų, „nes jų taikymas atskiriems asmenims priklausytų nuo to, ar pagal nacionalinės teisės aktus, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės socialinės apsaugos sistemų ypatumus, jų teisė į atitinkamas išmokas būtų kvalifikuojama kaip jų pačių teisė ar kaip išvestinė teisė“⁵². Be to, toks skirstymas į pačių asmenų įgytas teises ir išvestines teises apribotų Reglamento Nr. 1408/71 3 straipsnyje numatytą vienodų sąlygų taikymą⁵³.

šeimos nariams netaikomos⁵⁵. Teisę į šeimos išmokas, atvirkščiai, įgyja ne tik pats darbuotojas, nesvarbu, ar teisė yra paties asmens teisė, ar išvestinė teisė⁵⁶.

92. Tačiau Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 2 dalyje aiškiai nustatyta, kad teisę į ligos išmokas pinigais, kurioms, kaip nurodyta, priskiriama ir Zalcburgo žemės priežiūros pašalpa, įgyja taip pat ir darbuotojo migranto šeimos nariai, gyvenantys ne darbo vietos valstybės teritorijoje. Vienintelis taikomas apribojimas – jie negali turėti teisės į tokias išmokas savo gyvenamojoje vietoje. Tačiau nėra svarbu, ar teisė į priežiūros pašalpą įgyjama dėl jų pačių teisės, ar dėl išvestinės teisės.

91. Darbuotojo šeimos nariai nepatenka į reglamento taikymo sritį tik tada, kai specialiose reglamento nuostatose nustatyta, kad jos taikomos išimtinai darbuotojams⁵⁴. Pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1408/71 III antraštinės dalies 6 skyriaus nuostatose dėl bedarbio išmokų nustatyta, kad jos

93. Taigi atsakymas į antrąjį prejudicinį klausimą yra toks: pagal darbo sutartį valstybėje narėje dirbančio darbuotojo šeimos narys, gyvenantis su savo šeima kitos valstybėje narės teritorijoje, gali kompetentingos pagal darbo sutartį dirbančio asmens darbo vietos institucijos reikalauti tokios išmokos, kaip antai ginčijama ligos išmoka

50 — 1996 m. balandžio 30 d. Sprendimas byloje C-308/93 (Rink. p. I-2097). Dėl teismų praktikos raidos taip pat žr. generalinio advokato S. Alber 2001 m. birželio 26 d. Išvadą *Ruhr* (C-189/00, Rink. p. I-8225, 47 ir paskesni punktai).

51 — Ypač žr. sprendimo *Cabanis-Issarte* 34 punktą (minėtas 50 išnašoje).

52 — Ten pat, 31 punktas.

53 — Ten pat, 34 punktas.

54 — Ten pat, 22 punktas.

55 — Žr. 2001 m. spalio 25 d. Sprendimą *Ruhr* (C-189/00, Rink. p. I-8225, 21 ir 24 punktai), kuris šia prasme aiškiai patvirtina sprendimą *Kermaschek* (minėtą 48 išnašoje).

56 — Sprendimas *Hoever ir Zachow* (minėtas 26 išnašoje, 32 ir paskesni punktai) ir 2002 m. vasario 5 d. Sprendimas *Huner* (C-255/99, Rink. p. I-1205, 50 ir paskesni punktai).

pinigais, numatyta Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnyje, jeigu šeimos narys neturi teisės į analogišką išmoką pagal valstybės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus.

socialinėmis lengvatomis kaip ir pilietis tos valstybės narės, kurioje jis dirba.

C — Dėl trečiojo prejudicinio klausimo – Žemės priežiūros pašalpa kaip socialinė lengvata Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio prasme

94. Trečiuoju prejudiciniu klausimu klausama, ar tai, kad kompetentinga valstybė teisę į priežiūros pašalpą susieja su gyvenamosios vietos sąlyga šios valstybės teritorijoje, nepažeidžia Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto nediskriminavimo principo. Prašymą priiimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas to klausia tik tuo atveju, jei ši išmoka kvalifikuojama kaip speciali neįmokinė išmoka, ir todėl ji nėra perversina Reglamento Nr. 1408/71 prasme. Atsižvelgiant į mano atsakymus į pirmąjį ir antrąjį klausimus, nereikia atsakyti į trečiąjį prejudicinį klausimą. Vis dėlto, siekdama Teisingumo Teismui pateikti išsamų vaizdą, šį klausimą panagrinėsiu.

95. Pagal Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalį darbuotojas, jeigu jis yra valstybės narės pilietis, gali naudotis tomis pačiomis

96. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, „socialinėmis lengvatomis“ laikomos visos lengvatos – nesvarbu, susietos jos su darbo sutartimi ar ne, – kurios bendrai suteikiamos tos valstybės darbuotojams dėl objektyvaus jų, kaip darbuotojo, statuso ar dėl gyvenamosios vietos tos valstybės teritorijoje, o jų taikymo sritis gali būti išplėsta ir pagal darbo sutartį dirbantiems darbuotojams, kurie yra kitos valstybės narės piliečiai, siekiant palengvinti jų judėjimą Bendrijoje⁵⁷. Visos suinteresuotosios šalys teisingai sutinka, kad Zalcburgo žemės priežiūros pašalpa iš principo yra socialinė lengvata.

97. Teisė į vienodų sąlygų, tokių pačių kaip ir tos valstybės narės piliečiams, taikymą apima ir išmokas darbuotojo migranto išlaidoms vaikams⁵⁸. Šios išmokos galiausiai taip pat yra naudingos darbuotojui, nes jos iš dalies padengia jo pragyvenimui skirtas išlaidas.

57 — Sprendimas *Schmid* (minėtas 49 išnašoje, 18 punktas) ir 1997 m. lapkričio 27 d. Sprendimas *Meints* (C-57/96, Rink. p. I-6689, 39 punktas).

58 — 1975 m. rugsėjo 30 d. Sprendimas *Cristini* (32/75, Rink. p. 1085, 19 punktas); 1999 m. birželio 8 d. Sprendimas *Meeusen* (C-337/97, Rink. p. I-3268, 22 punktas) ir 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Ioannidis* (C-258/04, Rink. p. I-8275, 35 punktas).

98. Vis dėlto Zalcburgo žemė ir procese dalyvaujančios vyriausybės motyvuoja tuo, kad Austrijos piliečiai teisę į priežiūros pašalpą įgyja tik tada, jeigu jie gyvena Zalcburgo žemėje. Todėl ir kitų valstybių narių piliečiai nėra diskriminuojami, jeigu jų teisę į išmoką lemia gyvenamoji vieta, patenkanti į SPGG taikymo sritį. Teisingumo Teismas sprendimuose dėl studijų finansavimo Nyderlanduose⁵⁹ įžvelgė diskriminavimą tik tada, kai darbuotojų migrantų vaikams buvo keliama papildoma gyvenamosios vietos sąlyga, kuri nebuvo taikoma tos šalies piliečiams.

99. Žinoma, remiantis šiais sprendimais negalima daryti išvados, kad Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 daliai prieštarauja tik tos nuostatos, kurios įteisina atvirą diskriminavimą dėl pilietybės. Atvirkščiai, tiek EB 39 straipsnyje, tiek Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnyje numatytas vienodų sąlygų taikymo principas draudžia ne tik atvirą diskriminavimą dėl pilietybės, bet ir visas paslėptas diskriminacijos formas, pagal kurias taikant kitus kriterijus sukeliamos tokios pačios pasekmės⁶⁰.

100. Nacionalinės teisės aktas yra netiesiogiai diskriminuojantis tada, kai, pirma, jis dėl savo pobūdžio turi poveikį darbuotojams migrantams, o ne tos šalies darbuotojams, ir todėl kyla grėsmė, kad jie bus ypač diskriminuojami; antra, jo negalima pateisinti objektyviais, nuo suinteresuotojo darbuotojo pilietybės nepriklausančiais argumentais ir jo proporcingumu siekiamo tikslo atžvilgiu⁶¹.

101. Aišku, kad reikalavimas, jog gyvenamoji vieta sutaptų su Įstatymo dėl išmokų taikymo sritimi, pirmiausia turi poveikį kitos valstybės narės piliečiams, net jeigu jis formaliai taip pat taikomas ir tos šalies piliečiams. Ši sąlyga ypač diskriminuoja pasienio darbuotojus, kurių gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje ir kurioje dažniausiai gyvena ir jų šeimos nariai⁶². Taigi gyvenamosios vietos sąlyga prieštarauja Reglamento Nr. 1612/68 tikslui, kuriuo siekiama pasienio darbuotojams užtikrinti laisvo judėjimo teisę tomis pačiomis sąlygomis kaip ir kitiems darbuotojams, kurie yra valstybės narės piliečiai⁶³.

59 — 1992 m. vasario 26 d. Sprendimai *Bernini* (C-3/90, Rink. p. I-1071) ir *Meeusen* (minėtas 58 išnašoje).

60 — 1974 m. vasario 12 d. Sprendimas *Sotgiu* (152/73, Rink. p. 153, punktas 11); 1993 m. kovo 10 d. Sprendimas *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-111/91, Rink. p. I-817, 9 punktas); 1996 m. gegužės 23 d. Sprendimas *O'Flynn* (C-237/94, Rink. p. I-2617, 17 punktas); sprendimas *Meints* (minėtas 57 išnašoje, 44 punktas) ir 2000 m. lapkričio 30 d. Sprendimas *Österreichischer Gewerkschaftsbund* (C-195/98, Rink. p. I-10497, 39 punktas).

61 — Tokia sprendimo *Österreichischer Gewerkschaftsbund* (minėtas 60 išnašoje, 40 punktas) išvada. Taip pat žr. sprendimą *Komisija prieš Liuksemburgą* (minėtas 60 išnašoje, 10 punktas); sprendimus *O'Flynn* (minėtas 60 išnašoje, 18 ir 19 punktai) ir *Meints* (minėtas 57 išnašoje, 45 punktas).

62 — Sprendimas *Meeusen* (minėtas 58 išnašoje, 24 punktas).

63 — Žr. sprendimus *Meints* (minėtas 57 išnašoje, 50 punktas) ir *Meussen* (minėtas 58 išnašoje, 21 punktas), nurodant Reglamento Nr. 1612/68 ketvirtą konstatuojamąją dalį.

102. Vis dėlto Zalcburgo žemė ir procese dalyvaujančios vyriausybės (išskyrus Portugalijos vyriausybę) bando apriboti Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalies taikymo sritį.

103. Zalcburgo žemė iš pradžių pateikia argumentą, kad gyvenamosios vietos sąlyga neprieštarauja Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalyje nustatytam nediskriminavimo principui tada, kai atitinkamos išmokos ir Reglamento Nr. 1408/71 prasme nėra pervestinos, nes jos kvalifikuojamos kaip specialios neįmokinės išmokos.

104. Nepaisant to, kad šioje byloje nagrinėjama išmoka nėra speciali neįmokinė išmoka, tokia prielaida dėl atitinkamo Reglamento Nr. 1408/71 poveikio prieštarauja teismų praktikai. Todėl Teisingumo Teismas nurodė, kad tai, jog išmoka nepatenka į Reglamento Nr. 1408/71 taikymo sritį, nepanaikina valstybių narių prievolės patikrinti, ar gyvenamosios vietos sąlygos įvedimas neprieštarauja jokiam kitam Bendrijos teisės aktui, ypač Reglamentui Nr. 1612/68⁶⁴. Socialinės lengvatos sąvoka, numatyta Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalyje, yra iš tiesų platesnė negu Reglamento

Nr. 1408/71 socialinės apsaugos išmokos sąvoka. Todėl aplinkybė, kad Reglamentas Nr. 1408/71 išmokai netaikomas arba taikomas ribotai ir todėl šis reglamentas nenumato, kad ši išmoka būtų pervesta, nedaro poveikio Reglamento Nr. 1612/68 nuostatomis dėl išmokos skyrimo.

105. Be to, Zalcburgo žemė ir procese dalyvaujančios vyriausybės (išskyrus Portugalijos vyriausybę) teigia, kad Reglamentu Nr. 1612/68 negalima remtis tokiu atveju kaip šis, kai išmokos skyrimo nelemia asmens, siekiančio įgyti šią teisę, objektyvus darbuotojo statusas. Jos taip argumentuoja remdamosi sprendimais *Meints*⁶⁵ ir *Fahmi*⁶⁶, kuriuose Teisingumo Teismas ypač pabrėžė darbuotojo statuso sąlygą.

106. Tačiau minėtuose sprendimuose buvo atsižvelgta į specialias bylos aplinkybines. Buvusi darbuotoja migrantė, baigusi savo profesinę veiklą, grįžo į tėvynę, ir tada valstybės, kurioje ji anksčiau dirbo ir gyveno, pareikalavo skirti jai ir jos vaikams socialines lengvatas. Tuo momentu ji jau nebeturėjo darbuoto statuso, kurio pagrindu būtų galėjusi įgyti teisę į išmoką, todėl Teisingumo

64 — Ypač žr. sprendimą *Leclere ir Deaconescu* (minėtas 40 išnašoje, 31 punktą); taip pat sprendimą *Komisija prieš Liuksemburgą* (minėtas 60 išnašoje, 20 ir paskesni punktai).

65 — Minėtas 57 išnašoje, 41 punktą.

66 — 2001 m. kovo 20 d. Sprendimas *Fahmi ir Esmoris Cerdeiro-Pinedo Amado* (C-33/99, Rink. p. I-2415, 47 punktą).

Teismas nusprendė, kad jai jau negalėjo būti taikoma Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalis.

107. Šioje byloje S. Hosse yra neginčijamai Austrijoje pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas. Apie jo, kaip darbuotojo, statuso pabaigą negali būti ir kalbos. Tiesa, jo duktė Silvia Hosse pati nedirba. Tačiau tai nėra svarbu. Jei būtų reikalaujama, kad asmuo, kuris tiesiogiai naudojasi socialinėmis lengvatomis, pats vykdytų profesinę veiklą toje valstybėje, tada Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalis, numatanti lengvatas nedirbantiems šeimos nariams, iš principo netektų prasmės. Tai aiškiai prieštarautų nusistovėjusiai teismų praktikai⁶⁷.

108. Galiausiai Nyderlandų vyriausybė pateikia keturis argumentus, kurie galėtų pateisinti galimą faktinį nevienodų sąlygų taikymą.

109. Pirma, išmokos dydis nustatomas atsižvelgiant į pragyvenimo ir slaugos išlaidų dydį kompetentingos įstaigos valstybėje. Jei išmokos gavėjas gyvena kitoje valstybėje, gali atsitikti taip, kad išmokos dydis bus suderintas nepakankamai. Siekiant panaikinti šį prieštaraimą, mokančiajai valstybei būtų galima suteikti teisę peržiūrėti išmokos dydį tuo atveju, kai egzistuoja didelis kainų

skirtumas tarp jos ir turinčio teisę į išmoką asmens gyvenamosios vietos valstybės, jei tai neprieštarauja Reglamentui Nr. 1408/71. Tačiau šis argumentas jokia būdu negali tapti pagrindu išvis neskirti išmokos suinteresuotajam asmeniui.

110. Antra, būtina užtikrinti, kad suinteresuotasis asmuo atitinkamų išmokų negautų du kartus, būtent iš kompetentingos įstaigos, esančios jo gyvenamojoje vietoje, ir iš kompetentingos įstaigos darbo vietoje. Todėl iš tiesų reiktų reglamento 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą vienodų sąlygų taikymą aiškinti taip, kad panašių situacijų nėra, taigi ir vienodų sąlygų taikymas negalimas tada, kai šeimos nariai turi teisę į analogišką išmoką savo gyvenamojoje vietoje. Praktiškai teisių sumavimo galima išvengti pareikalavus užpildyti prašymą pateikti atitinkamus paaiškinimus. Prireikus su piktnaudžiavimu kovoti galima ir bendradarbiaujant įstaigoms. Beje, atitinkami mechanizmai būtini ir taikant Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnio 2 dalį.

111. Trečia, minimalioms pragyvenimo pajamoms užtikrinti skirtų išmokų skyrimas reikalauja nuolatinės suinteresuotojo asmens šeiminių aplinkybių kontrolės, kurios vykdyti

67 — Žr. 58 išnašoje nurodytus argumentus.

tarpvalstybinio ginčo atveju beveik neįmanoma. Šiuo atveju pakanka nurodyti, kad minėta ginčijama priežiūros pašalpa skiriama neatsižvelgiant į finansinį poreikį. Taigi skiriant priežiūros pašalpą pagal SPGG nebūtina ištirti suinteresuotojo asmens padėties, reikia tik nustatyti jo slaugos poreikio laipsnį. Vertinant slaugos poreikį galima remtis suinteresuotojo asmens gyvenamosios vietos gydytojų pažymomis.

7 straipsnio 2 dalies prasme, skyrimui negali būti taikoma sąlyga, kad jos gavėjo pagrindinė gyvenamoji vieta būtų Įstatymo dėl išmokų taikymo teritorijoje.

D — Dėl ketvirtąjo prejudicinio klausimo – Sąjungos pilietybės išvestinės teisės

112. Ketvirta, galiausiai Nyderlandų vyriausybė motyvuoja ryšiu tarp teisės į išmoką ir išlaidų finansavimo iš biudžeto lėšų, kuris yra valstybės narės teritorijoje gyvenančių gyventojų solidarumo išraiška. Būtent ta aplinkybė, kad pilietis S. Hosse moka mokesčius nuo savo uždarbio ir taip prisideda prie Austrijos biudžeto finansavimo, ir yra solidarumo idėją remiantis pagrindas skirti jo dukteriai priežiūros pašalpą, finansuojamą iš biudžeto.

114. Ketvirtasis klausimas dėl Sąjungos pilietybės išvestinių teisių bendrojo nediskriminavimo principo atžvilgiu (EB 12 ir 17 straipsniai) pateikiamas irgi tik tuo atveju, jei gyvenamosios vietos sąlyga neprieštarautų laisvam darbuotojų judėjimui (trečiasis klausimas), kuris konkrečiai nustatytas Reglamente Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalyje.

113. Todėl išvadoje atsakymas į trečiąjį klausimą yra toks: išmokos, pavyzdžiui, SPGG numatytos priežiūros pašalpos, kaip antai socialinės lengvatos 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje

115. Kadangi S. Hosse gali remtis savo, kaip darbuotojo, laisvo judėjimo teisėmis, nėra reikalo aiškinti EB 12 straipsnio kartu su EB 17 straipsniu. Būtent ši nuostata gali būti autonomiškai taikoma tik Bendrijos teisės nustatytais atvejais, kuriems Sutartimi netaikomas ypatingas nediskriminavimo principas⁶⁸.

68 — Žr. 1997 m. birželio 25 d. Sprendimą *Mora Romero* (C-131/96, Rink. p. I-3659, 10 punktas) ir 2002 m. lapkričio 26 d. Sprendimą *Olazabal* (C-100/01, Rink. p. I-10981, 25 punktas).

V — Išvada

116. Išvadoje siūlau taip atsakyti į Teisingumo Teismui pateiktus prejudicinius klausimus:

- „1. *Salzburger Pflegegeldgesetz* numatyta priežiūros pašalpa nėra speciali neįmokinė išmoka 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, 4 straipsnio 2b dalies prasme, kuri galioja tik tos valstybės narės teritorijos dalyje, bet yra ligos išmoka šio reglamento 4 straipsnio 1 dalies a punkto prasme.

2. Pagal darbo sutartį valstybėje narėje dirbančio darbuotojo šeimos narys, gyvenantis su savo šeima kitos valstybės narės teritorijoje, gali kompetentingos pagal darbo sutartį dirbančio asmens darbo vietos institucijos reikalauti tokios išmokos, kaip antai ginčijama ligos išmoka pinigais, numatyta Reglamento Nr. 1408/71 19 straipsnyje, jeigu šeimos narys neturi teisės į analogišką išmoką pagal valstybės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus.

3. Išmokos, pavyzdžiui, *Salzburger Pflegegeldgesetz* numatytos priežiūros pašalpos, kaip socialinės lengvatos 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje 7 straipsnio 2 dalies prasme, skyrimui negali būti taikoma sąlyga, kad jos gavėjo pagrindinė gyvenamoji vieta būtų Žemės įstatymo dėl išmokų taikymo teritorijoje.“